

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

เรื่อง หลวงพ่อทองวัดโบสถ์

(Laung Pho Thong Wat Bhot)

เขียนโดย นายทวี วรคุณ

(Author : Mr. Tawee Worakun)

วิจารณ์โดย

พระไพโรจน์ มาลากวัตร¹

Phra Phaivanh Malavong¹

พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ, ผศ.ดร.²

Phramaha Daosayam Vajiranano, Asst.Prof.Dr.²

Email : pipisit@hotmail.com

1. บทนำ

1.1 เบื้องหลังหนังสือ : หนังสือเรื่อง “หลวงพ่ทองวัดโบสถ์” เป็นหนังสือที่เป็นนักประพันธ์วรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนาผู้หนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีผลงานการประพันธ์ที่ดีเด่น โดยได้รับรางวัลจากยูเนสโก. ใน พ.ศ. 2510 ซึ่งผลงานของท่านทุกเรื่อง มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นหลักธรรมและศีลธรรมในพระพุทธศาสนาต่างๆ ทำให้คนที่ได้อ่านผลงานของท่านเชื่อมั่นในการประพฤติปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา กันมากขึ้น เป็นผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง ผู้ประพันธ์คือ คุณทวี วรคุณ ได้เขียนบอกเล่าให้เห็นจุดสำคัญในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของเราว่า การเผยแผ่ศาสนาโดยวิธีเล่าเรื่องและแทรกธรรมะอันจะทำให้คนเรานำไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้น ยังเป็นที่ต้องการของคนหมู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ยังไม่มีความรู้ทางศาสนา มีการสอดแทรกหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา และเหตุการณ์ในสังคมตลอดจนให้คุณค่าด้านคำสอน การศึกษา วัฒนธรรม และประเพณี

1.2 ภูมิหลังผู้แต่ง : นายทวี วรคุณ เกิดเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2470 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรชายคนเดียวของนายแมน และนางฮง วรคุณ อาชีพเดิมคือทำสวนและค้าขาย

¹ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

¹ Doctor of Buddhist Studies students Department of Buddhism Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

* ได้รับบทความ: 19 ธันวาคม 2561 ; แก้ไขบทความ: 18 มกราคม 2562; ตอบรับการตีพิมพ์: 25 กุมภาพันธ์ 2562

Received: December 19, 2018; Revised: January 18, 2019; Accepted: February 29, 2019

การศึกษาได้เข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนจ่านาคศึกษา และในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย แต่ไม่จบเพราะบิดามารดาถึงแก่กรรม

ปี 2483 ได้เข้าบรรพชาเป็นสามเณรที่วัดเชิงเลน ตำบลบางช้าง จังหวัดนครปฐม พออายุครบ 20 ปีจึงได้อุปสมบทเป็นพระมหากวี โชติธยาโณ ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ จนถึงปี 2498 จึงได้ลาสิกขารวมอายุพรรษาเป็นสามเณร 8 ปี และอุปสมบทได้ 8 พรรษา

ด้านอาชีพการงาน หลังจากลาสิกขาบทแล้ว จึงเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และธุรการฝ่ายสงฆ์ ที่โรงพยาบาลสงฆ์ นาน 7 ปีจึงได้ลาออกในปี พ.ศ. 2505 ต่อมาในปี 2506 เข้าทำงานที่บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด และลาออกในปี พ.ศ. 2522 เนื่องจากสุขภาพไม่สมบูรณ์

ผลงานด้านวรรณกรรม มีผลงานที่แพร่หลายและได้รับรางวัลดีเด่นอยู่หลายเรื่อง ดังต่อไปนี้ 1) หลวงพ่อทองวัดโบสถ์ (ยู.เนส.โก. ใน พ.ศ. 2510) 2) บันทึกของพ่อ (รางวัลที่ 1 ประเภทวรรณกรรมไทยของธนาคารกรุงเทพจำกัด ใน พ.ศ. 2519) 3) แม่พริ้งผู้ใจบุญ 4) หมอชีวกโกมารภัจจ์และ 5) วัดดอนบุญ

1.3 โครงสร้างของหนังสือ : หนังสือเล่มนี้มีขนาดประมาณครึ่งกระดาษ A4 พิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2541 โดยสำนักพิมพ์ สร้างสรรค์บุ๊ค มีความหนา 231 หน้า ปกหน้าเป็นภาพวาดพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธรูปศาสนา

2. เนื้อหา

เรื่องหลวงพ่ทองวัดโบสถ์จึงเป็นวรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนา แต่งในลักษณะร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดี ซึ่งผู้ประพันธ์ได้พรรณนาโทษของกิเลสและคุณธรรมสลับกันทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและข้อคิดความจริงของชีวิต มีเนื้อหาทั้งหมด 28 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แม่กิมเฮียง-บ้านหมู

ตอนที่ 2 เจ้าเพื่อน

ตอนที่ 3 นายแดง

ตอนที่ 4 แม่ส้มลิ้ม

ตอนที่ 5 พระม่วง

ตอนที่ 6 ครูสมพงษ์

ตอนที่ 7 ทิดโถม

ตอนที่ 8 ตาใจ-เมียสาว

ตอนที่ 9 ปลัดบุญช่วย (ตอนที่ 1)

ตอนที่ 10 ปลัดบุญช่วย (ตอนที่ 2)

ตอนที่ 11 ปลัดบุญช่วย (ตอนที่ 3)

ตอนที่ 12 ปลัดบุญช่วย (ตอนที่ 4)

ตอนที่ 13 ปลัดบุญช่วย (ตอนจบ)

ตอนที่ 14 ตาหรั่ง

ตอนที่ 15 จอม-แมว

ตอนที่ 16 ผู้ใหญ่จวง

ตอนที่ 17 ลุงจอน

ตอนที่ 18 เบญจเพส (ตอนที่ 1)

ตอนที่ 19 เบญจเพส (ตอนที่ 2)

ตอนที่ 20 สงบเวอร์ (ตอนที่ 1)

ตอนที่ 21 สงบเวอร์ (ตอนที่ 2)

ตอนที่ 22 บุญทิ้ง

ตอนที่ 23 สด (ตอนที่ 1)

ตอนที่ 24 สด (ตอนที่ 2)

ตอนที่ 25 แม่วน

ตอนที่ 26 หัว

ตอนที่ 27 หมิ่นเรื่องๆ

วรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนาเรื่องหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์ มีกลวิธีการดำเนินเรื่องคือ ใช้วิธีเล่าเรื่องย้อนหลังในตอนต้นของเรื่องเพื่อปูพื้นให้เห็นภาพการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน โดยอาศัยเค้าโครงเรื่องที่ผูกอยู่ด้วยความรัก ความหลง ความเกลียด ความหึง ความเจ็บปวด ความพยายาม ความอาฆาตแค้น อารมณ์เหล่านี้เป็นรากฐานอารมณ์แห่งธรรมชาติของมนุษย์ที่นิรันดร์ จึงนำมาเป็นปมปัญหาให้เรื่องดำเนินไปได้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ด้วยการบรรยายที่หมดจดงดงามอย่างผู้เข้าใจโลกเข้าใจชีวิต สอดแทรกหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแกนร้อยอยู่ตลอดเรื่อง เค้าโครงเรื่องที่เร้าใจมีความตื่นเต้น จึงชวนให้ติดตามจนถึงจุดสุดยอดของเรื่อง เมื่อทราบเท่าที่มนุษย์ยังมีความรักเป็นอารมณ์หนึ่งของปุถุชน กลวิธีการนำความรักมาเป็นปมปัญหาให้เรื่องดำเนินไปได้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง จึงเป็นกลวิธีที่สามารถสัมผัสใจของผู้อ่านได้โดยง่ายเหนือเนื้อหาที่เกิดจากอารมณ์อื่นใด และเป็นการดำเนินเรื่องที่สมจริงกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม

ในส่วนที่เป็นการดำเนินเรื่องมีการเล่าเรื่องโดยตัวละครหลายตัวผลัดกันเล่า มีการแทรกอารมณ์ขันเพื่อคลายความเครียดของเนื้อเรื่อง และกลวิธีให้ตัวละครพูดโต้แย้งกันเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นความคิดที่หลากหลายเป็นต้น แก่นเรื่องจึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน ส่วนประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฯลฯ จึงถูกสร้างขึ้นเพื่อเสนอแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการทั้งสิ้น เรื่องหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์สาระที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อมายังผู้อ่านก็คือ เพื่อให้เป็นหนังสือนิทานธรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน และยังให้ความรู้เกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ก็เพราะความลึกซึ้งในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้ประพันธ์ทำให้เห็นถึงคุณูปการอันใหญ่ของพระพุทธเจ้าที่มีต่อโลก ผู้ประพันธ์จึงจำลองชีวิตจริงของพุทธศาสนิกชนออกมาเป็นตัวละครแล้วปั้นแต่งตัวละครเพื่อถ่ายทอดความประทับใจ ความในใจนั้นออกมาโดยแสดงให้เห็น โดยสอดแทรกหลักคำสอนในพุทธศาสนาไว้ในเรื่องอย่างแนบคาย จึงเป็นงานที่เขียนอย่างมีศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อศาสนิกชนรุ่นหลังได้รำลึกถึงคุณงามความดีที่พระพุทธเจ้าได้สร้างไว้ในพระบวรพุทธศาสนาอันส่งผลถึงหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วยให้ได้พบกับความสุขสงบเย็น

3. บทวิจารณ์

การดำเนินเรื่องมีการเล่าเรื่องโดยตัวละครหลายตัวผลัดกันเล่า มีการแทรกอารมณ์ขันเพื่อคลายความเครียดของเนื้อเรื่อง และกลวิธีให้ตัวละครพูดโต้แย้งกันเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นความคิดที่หลากหลายเป็นต้น แก่นเรื่องจึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน ส่วนประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฯลฯ จึงถูกสร้างขึ้นเพื่อเสนอแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการทั้งสิ้น เรื่องหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์ สารระที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อมายังผู้อ่านก็คือ เพื่อให้เป็นหนังสือนิทานธรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน และยังให้ความรู้เกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ก็เพราะความลึกซึ้งในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้ประพันธ์ ทำให้เห็นถึงคุณูปการอันใหญ่ของพระพุทธเจ้าที่มีต่อโลก ผู้ประพันธ์จึงจำลองชีวิตจริงของพุทธศาสนิกชนออกมาเป็นตัวละครแล้วปั้นแต่งตัวละครเพื่อถ่ายทอดความประทับใจ ความในใจนั้นออกมาโดยแสดงให้เห็นโดยสอดแทรกหลักคำสอนในพุทธศาสนาไว้ในเรื่องอย่างแนบคาย จึงเป็นงานที่เขียนอย่างมีศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อศาสนิกชนรุ่นหลังได้รำลึกถึงคุณงามความดีที่พระพุทธเจ้าได้สร้างไว้ในพระบวรพุทธศาสนาอันส่งผลถึงหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วยให้ได้พบกับความสุขสงบเย็น

จุดเด่นในด้านเนื้อหาของวรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนาเรื่องหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์ เรื่องหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์ เปิดเรื่องด้วยสถานที่แรกเป็นชนบทในประเทศไทย เป็นการเริ่มต้นนิยายเรื่องนี้ได้ดี เพราะเป็นสถานที่ใกล้ชิดผู้อ่านและผู้อ่านส่วนใหญ่มีความคุ้นเคย จึงสร้างอารมณ์ให้ผู้อ่านเห็นหรือรู้สึกตามได้เป็นอย่างดี เนื้อเรื่องอันเป็นเรื่องราวชีวิตของหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์ ที่อยู่บนฐานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการสร้างศาสนสถาน บำรุงศาสนบุคคล และสืบทอด ศาสนธรรม การดำเนินเรื่องชีวิตของตัวละครที่ต้องผจญกับสุขทุกข์ มีลาภเสื่อมลาภ ได้ยศเสื่อมยศ พบกับการถูกสรรเสริญการถูกนิโทษ ทำให้วรรณกรรมเรื่องนี้มีลักษณะสมจริงและมีอุทาหรณ์ให้คิดว่า แท้ที่จริงแล้ว ในชีวิตคนเราไม่อาจสมปรารถนาได้เสมอไป ด้วยอำนาจและชีวิตเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน ความสุขอันเป็นโลกียะทั้งมวลนำไปสู่ความทุกข์ จึงไม่ควรท้อแท้สิ้นหวังในชีวิตจนเกินไป หากต้องประสบกับความทุกข์ ควรรู้จักปล่อยวางไม่ยึดถือในเรื่องต่าง ๆ ให้มากนัก ก่อเกิดความประทับใจแก่ผู้อ่านในความตึงมั่นกระทำให้ในพระพุทธศาสนา ความต่อเนื่องในการเล่าเรื่องได้ฉายภาพหลวงพ่อบึงวัดโบสถ์ ให้แจ่มชัดในความรู้สึกของผู้อ่าน ความเป็นไปของตัวละครอื่น ๆ ที่ผูกอยู่ด้วยความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง อันเป็นกิเลสที่เกิดขึ้นกับชีวิตใคร ๆ ก็ได้ จึงทำให้ตัวละครดูเหมือนมีชีวิตชีวา ฉากต่าง ๆ สามารถบรรยายให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือน “เห็นด้วยตา” และ “ได้ยินด้วยหู” ซึ่งมาจากการสังเกตหาจุดเด่นของสิ่งต่าง ๆ แล้วดูให้ติดตา จนนำมาใช้บรรยายฉากได้ดีถึงขนาด บทสนทนาที่ไพเราะช่วยให้น่าสนใจอ่าน ภาษาที่งดงามควรแก่การจดจำ สำนวนที่สละสลวย ความคิดที่คมคายลุ่มลึก อุปมาโวหารที่สื่อให้เข้าใจความหมายได้อย่างละเอียด และลึกซึ้งด้วยคติธรรมที่แนบเนียนกับเนื้อเรื่อง ล้วนเป็นกลวิธีทางวรรณศิลป์อันเป็นผลให้อ่านได้เพลิดเพลินมีความบันเทิงใจ โดยมีหลักธรรมได้สอดแทรกไว้ตลอด เช่น

ผู้ประพันธ์ได้บรรยายว่า หลวงพ่อบึงได้กล่าวอบรมนายเฝ้าซึ่งได้ฆ่าเมีย เพราะความหึงหวง มีความว่า “หญิงและชายถ้ายังไม่อ้มในกามคุณกิเลสตัณหา ไม่อ้มในกามคุณ จนฝ่าฝืนประเพณี อย่างนี้เราต้องหักใจ แล้วปล่อยเขาไปตามสันดาน เพราะเขาหมดรักเราแล้ว จะร่วมกับคนหลายใจนั้นมันเดือดร้อน เราต้องเดือดร้อนเพราะไปทำลายเขา อย่างที่เอ็งได้ฆ่านางขวัญ” (Thawee Worakun, 1998 : 30)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้มีผู้ชักชวนหลงมัวเมาไปกับกิเลสตัณหา แต่ไม่เชื่อฟังยังคงมัวเมาหมกมุ่นตามมัว ย่อมได้รับผลร้ายเพราะคนพาลจะชักนำไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควรจึงนำความทุกข์มาสู่ตน กล่าวโดยสรุป ผู้ที่มีกิเลสตัณหา ในที่สุดก็จะรับเอาความเห็นผิดทั้งหลายตามคนพาลไปด้วย เพราะเป็นเรื่องธรรมดาที่กิเลสตัณหาย่อมมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัย ความประพฤติ และความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่มากนัก การคบกับคนพาลเกิดเป็นความหายนะ ตัดเสียซึ่งประโยชน์ในชาติปัจจุบันและประโยชน์ในชาติหน้า จึงควรละเสียซึ่งกิเลสตัณหา ไม่พึงเข้าไปใกล้ ต้องระลึกไว้เสมอว่า เรากำลังอยู่ใกล้สิ่งที่เป็นอันตราย

กล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับหลักกรรม มีดังนี้ เมื่อปลัดบุญช่วย ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยการล่อมจับโจรร้ายที่ชื่อเสือผ่อง โดยทราบตอนหลังว่า เสือผ่องเป็นพ่อผู้ให้กำเนิดตนเอง แต่พลัดพรากจากกัน เมื่อมีทราบดังนั้น ปลัดบุญช่วยมีอาการเสียใจอย่างหนัก หลวงพ่อทองได้สั่งสอนโดยพูดขึ้นว่า “เท่าที่ปลัดทำไป เป็นการทำงานตามหน้าที่ และมีได้พยายามกับเสือผ่องโดยส่วนตัวมาก่อน การตายของเสือผ่องถือว่าเป็นกรรมลิขิตของเขาเอง เพราะเขาประพฤตินั้นเป็นเสือ จึงต้องตายอย่างเสือ บาปกรรมที่เขาได้ฆ่าผู้อื่นมามากได้สนองแก่เขาทำให้เขาต้องพบจุดจบทำให้สาสมกัน” (Thawee Worakun, 1998 : 127)

สรุปได้ว่า จุดเด่นของวรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนาหลวงพ่อทองวัดโบสถ์ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. เนื้อเรื่อง เน้นธรรมะในชีวิตประจำวัน อาจเป็นเรื่องสมมุติเพื่อสร้างเหตุการณ์ที่ควรประพฤติปฏิบัติ นำเหตุการณ์ของสังคมเข้ามาประกอบเพื่อดำเนินเรื่องไปสู่ธรรมะเนื้อเรื่องกระจายไปสู่คนหลายอาชีพมากขึ้น เช่น ธรรมะในการเป็นครู ธรรมะในการเป็นนักปกครอง ปรัชญาของคนยากจน เป็นต้น

2. จุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นเครื่องปลอบประโลมใจคนที่กำลังอยู่ในภาวะของสังคมอันมีแต่ความสับสนวุ่นวายเช่นทุกวันนี้ ใช้เป็นข้อสั่งสอนและเสียสละเสียเย้ยถากถางบุคคลที่กำลังกระทำผิดศีลธรรม และสร้างความเดือนร้อนให้แก่สังคม ใช้สำหรับยกระดับจิตใจของบุคคลให้สูงขึ้น และใช้เป็นสิ่งเตือนใจในการประกอบกิจการงานทั่วไป

3. แนวคิด มักเสนอแนวคิดอย่างตรงไปตรงมาในเรื่องค่านิยมของสังคมพหุวัฒนธรรมคติศาสนา บาปบุญมีจริงหรือไม่ แก่นแท้ของศาสนาคืออะไร และแสดงความคิดเห็นความเชื่อ อย่างมีเหตุผลมากขึ้นพหุวัฒนธรรมคติศาสนา บาปบุญมีจริงหรือไม่ แก่นแท้ของศาสนาคืออะไร และแสดงความคิดเห็นความเชื่ออย่างมีเหตุผลมากขึ้น

4. รูปแบบและการดำเนินเรื่อง รูปแบบในการแต่งมีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองในส่วนที่เป็นร้อยแก้วนั้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมะและปรัชญาในพระพุทธศาสนา นอกจากนั้น ยังมีข้อเขียนสั้นๆ เพื่อแสดงแง่คิดทางปัญญา การดำเนินเรื่องมุ่งไปที่ใจความมากกว่าศิลปะในการใช้คำ ในส่วนที่แต่งเป็นร้อยกรองนั้น เป็นร้อยกรองสั้นๆ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของกลอนและโคลงเป็นส่วนมาก แต่ไม่นิยมยกคาถาบาลีแทรกไว้ในเรื่องเช่นแต่ก่อน

5. คุณค่าของหนังสือ

จากวรรณกรรมหลวงพ่อทองวัดโบสถ์ ผลงานของนายทวี วรคุณ ผู้ประพันธ์ กำลังปลูกฝังทัศนคติที่ดี ใช้วิธีการกล่าวอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยใช้วิธีการอธิฐานขอพรจากพระ ขอไม่ว่าจะเกิดชาติไหนก็ตาม ก็ขอให้เป็นผู้ที่มีปัญญาและมีความรู้ควบคู่ไปกับมีศีลธรรมประจำใจ นั้นเพราะสุนทรภู่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาและการประพฤตินั้นเป็นคนดีอย่างมาก ท่านจึงย้ำไว้ในวรรณกรรมของท่านเสมอ จะเห็นได้ว่าชีวิตกับการศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจะแบ่งแยกออกจากกันได้ เพราะชีวิตก็คือกระบวนการศึกษาเล่า

เรียน เพื่อนำไปสู่การเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคม เป็นโลกที่ไร้พรมแดน ไม่จำกัดการเวลา ไม่จำกัดเพศวัย หรือชนชั้นวรรณะ สุดแต่ว่าใครจะเอาใจใส่และสนใจที่จะแสวงหาความรู้มาก กว่ากันเท่านั้นเอง

ในทัศนะทางพระพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงกระบวนการและสาระสำคัญของการศึกษาเอาไว้ว่า การศึกษาที่ถูกต้องนั้นจะต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และจะต้องเป็นมรรควิธีที่จะนำไปสู่ความเบิกบานสะอาด สว่าง สงบ และหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง นั่นคือจะต้องดำเนินไปตามหลักไตรสิกขา 3 ประการ คือ พัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา คือ

อริสัลสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูงหรือ เป็นกระบวนการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบหน้าที่ งดเว้นจากการประพฤติในสิ่งที่ไม่ชอบธรรม และให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นอยู่เสมอ

อริจิตตสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิตเพื่อให้เกิดคุณธรรมเช่นสมาธิอย่างสูงหรือกระบวนการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาจิตเจตนาของตนเองให้สูงขึ้น โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างความเข้มแข็ง ความเชื่อมั่น ความหนักแน่น และ ความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้นกับตนเอง

อริปัญญาสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง

หรือ กระบวนการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาความรู้หรือสติปัญญาให้มากขึ้นในตนเอง อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ควบคุมตนเอง ปรับปรุงตนเอง เปลี่ยนแปลงตนเองพัฒนาตนเอง รวมทั้งจะเป็นหนทางที่จะนำบุคคลไปสู่การเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และทำให้บุคคลสามารถก้าวเข้าถึงความหลุดพ้นได้ในที่สุด

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นการศึกษาหลักธรรมอีกแบบหนึ่ง ไม่ว่าจะในยุคสมัยใด สามารถที่จะสัมฤทธิ์ผลได้ หากตั้งใจศึกษาวรรณกรรมเพื่อที่จะเรียนรู้หรือทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น และเป็นไปเพื่อที่จะยกระดับจิตวิญญาณของตนเองให้สูงขึ้น และได้เป็นไปเพื่อการพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญา ไม่ได้ศึกษาเพียงเพื่อตามกระแสของกิเลส และตอบสนองกระแสของโลกนิยม

6. เอกสารอ้างอิง

พระธรรมกิตติวงศ์. (2549). **คลังธรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสียงเชียง.

_____. (2550). **การตีความพุทธศาสนาสุภาษิต** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสียงเชียง.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2549). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.

_____. (2549). **พุทธธรรม ฉบับขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก

_____. (2550). **ศิลปศาสตร์แนวพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สวดี.

_____. (2551). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.

Maas, Paul. (1962). **Textual Criticism**. (Translated from the German by Barbara Flower)
Oxford : Oxford University Press.

Thawee Worakun. (1998). **Luang Pho Thong Wat Bot**. Bangkok : Creative Books Publishing.

ประวัติผู้วิจารณ์

ชื่อ -สกุล : พระไพโรจน์ มาลากว
วัน เดือน ปีเกิด : เมษายน 2532 (ค.ศ.1989)
สถานที่เกิด : บ้านดอนกะเด็น เมืองโขง แขวงจำปาสัก
การศึกษา

- : ค.ศ. 2007 จบมัธยมศึกษาตอนปลายโศกปาหลวง นครหลวงเวียงจันทน์
- : ค.ศ. 2011 จบอนุปริญญา (อักษรศาสตร์) วิทยาลัยสงฆ์องค์ตั้ง นครหลวงเวียงจันทน์
- : ค.ศ. 2013 จบปริญญาตรี ครุศาสตรและวรรณคดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
- : ค.ศ. 2015 จบปริญญาโท สาขารวรรณคดีลาว คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
- : ค.ศ. 2016 กำลังศึกษาปริญญาเอกพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ประสบการณ์การทำงาน :

- อดีตอาจารย์สอนวิทยาลัยสงฆ์องค์ตั้ง นครหลวงเวียงจันทน์
- เป็นอาจารย์รับเชิญที่โรงเรียนพรแก้ววิทยา นครหลวงเวียงจันทน์
- เป็นอาจารย์รับเชิญที่สอนศาสตร์ ภาคภาษา-วรรณคดี
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
- เป็นอาจารย์รับเชิญตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ภายในประเทศลาว
- และหน่วยงานกำกับของรัฐและเอกชน

ผลงานทางด้านวิชาการ :

- กวีนิพนธ์ร่วมสมัย 7 เล่ม เช่น หอมดอกผักแว่น (ซีไรต์รอบสุดท้ายหลายครั้ง), นกกระจอกแต่ไม่
กระจอก, เขียนแผ่นดินลาว, หอยยิ้มลูกความสุขแม่, ดวงจำปา บุปผาเมืองลาว (ซีไรต์รอบสุดท้ายหลายครั้ง)
 เป็นต้น

- งานวิจัยมากกว่า 30 เล่ม (ภาษา วรรณกรรมโบราณ วัฒนธรรม ประเพณี) เช่น นิทานข้าว,
เชียงเมียง: ความคิดทางการเมืองและการต่อสู้ชนชั้น, พญาแสน, สงครามลาวมาแต่ใส, ผญาลาวโบราณ,
นิทานบอกเหตุ, ศึกษาคุณค่าวรรณคดีสิบสี่ และอื่นๆ บทความตีพิมพ์ ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษา
อังกฤษ

- งานปริวรรต 30 กว่าเล่มเช่น ผาแดงนางไอ่ ปลาแดกปาสมอ พระญาคันคาก ท้าวสอนคำแดง
และอื่นๆ

หน้าที่ : อาจารย์สอน นักเขียนอิสระคอลัมน์ิต วารสาร หนังสือพิมพ์ต่างๆ

ที่อยู่ปัจจุบัน : นครหลวงเวียงจันทน์